

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalakiin lisättäväksi asetustasolla annetut säännökset työvoimatoimistoon ilmoittautumisesta, työmarkkinoiden käytettävissä olosta, työllistymisestä omassa työssä tai yrityksessä, päätoimisesta opiskelusta ja pätevästä syystä kieltäytyä tai erota työstä. Lisäksi ehdotetaan työttömyysturvalain 29 §:n 1 momentissa säädettyä tiedonsaantioikeutta laajennettavaksi siten, et-

tä myös työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu koulutuspalvelujen tuottaja olisi velvollinen antamaan sanotussa lainkohdassa tarkoitettuja tietoja.

Ehdotetuista muutoksista ei aiheutuisi lisäkustannuksia.

Ehdotetut muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Työttömyysturvalain (602/84) lisäksi työttömyyspäivärahan saamisen yleisistä edellytyksistä on säädetty työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiisista edellytyksistä annetussa asetuksessa (862/84). Sanottu asetus on annettu työttömyysturvalain 47 §:n nojalla, jonka mukaan tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Valmisteltaessa mainitun työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiisista edellytyksistä annetun asetuksen muuttamista oikeuskansleri katsoi, ettei työttömyysturvalain 47 §:n valtuutussäännös ole riittävä työttömyyspäiväraha-oikeutta määrittävien säännösten antamiseen. Koska kansalaisten oikeuksista ja velvollisuuksista tulee pääsääntöisesti säätää lailla, ehdotetaan keskeiset työttömyyspäiväraha-oikeutta määrittävät asetuksen säännökset siirrettäväksi työttömyysturvalakiin. Työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiisista edellytyksistä anne-

tun asetuksen työvoimatoimistoon ilmoittautumista koskeva 9 §:n säännös ehdotetaan siirrettäväksi työttömyysturvalain 4 §:n 2 momentiksi, työllistymistä yrityksessä tai omassa työssä ja päätoimista opiskelua koskevat asetuksen 1 ja 2 §:n säännökset ehdotetaan siirrettäväksi työttömyysturvalain 5 §:n 5 ja 6 momentiksi sekä rajoitusten poistamiselle varattavaa aikaa koskeva asetuksen 4 §:n säännös työttömyysturvalain 5 §:n 2 momenttiin.

Asetuksen 3 §:n 1—4 momentin säännökset pätevistä syistä työn vastaanottamisesta kieltäytymiseen ehdotetaan siirrettäväksi työttömyysturvalakiin lisättävään uuteen 7 a §:ään. Työttömyysturvalain 10 §:n 2 momentin viimeinen virke ehdotetaan siirrettäväksi lain 7 a §:n 3 momentiksi.

Asetuksen 3 §:n 5 momentin säännös pätevistä syistä työstä eroamiseen ehdotetaan siirrettäväksi työttömyysturvalakiin lisättävään uuteen 9 a §:ään. Säännöksen mukaan henkilöllä on aina oikeus erota työstä, kun hänellä on työsopimuslain (320/70) 43 §:n 3 momentis-

sa mainittu peruste purkaa työsopimus tai kun hän on ottanut vastaan ammattitaitosuojansa aikana ammattitaitoaan vastaamattoman työn ja eroaa siitä ammattitaitosuojansa aikana. Työttömyysturvalakia sovellettaessa on kuitenkin henkilön katsottu voivan erota työstä päivärahoikeuttaan menettämättä myös muista kuin mainituista syistä. Tämän vuoksi työttömyysturvalain 9 a §:n 3 momentiksi ehdotetaan soveltamiskäytäntöä vastaava säännös.

Työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) 4 §:n 1 momentin mukaan sanotussa laissa tarkoitettujen opintososiaalisten etuuksien myöntämisestä ja maksamisesta huolehtivat lain voimaantulosta 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat. Tämän vuoksi ehdotetaan työttömyysturvalain 29 §:ssä säädettyä tiedonsaantioikeutta laajennettavaksi siten, että myös työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu koulutuspalvelujen tuottaja olisi velvollinen antamaan sanotun pykälän mukaisia tietoja.

Työttömyysturvalain 47 §:n mukaan tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta anne-

taan asetuksella. Valtuutussäännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että sen nojalla voitaisiin asetuksella säätää myös lain 7 §:n 2 ja 5 momentin, 10 §:n 2 momentin ja 13 §:n 2 momentin soveltamisesta siltä osin kuin säätäminen laissa ei ole tarkoituksenmukaista säädösten lähinnä teknisen luonteen johdosta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetuista muutoksista ei aiheutuisi lisäkustannuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 1991.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 29 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti ja 29 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (98/90), sekä
lisätään 4 §:ään uusi 2 momentti, 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1987 ja 20 päivänä tammikuuta 1989 annetuilla laeilla (226/87 ja 69/89) sekä mainitulla 9 päivänä helmikuuta 1990 annetulla lailla, uusi 5 ja 6 momentti, 2 lukuun uusi 7 a ja 9 a § ja 47 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti siirtyy 2 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Toimeenpanoelimet

Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolliittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3, 8 ja 10 kohdassa sekä 2, 5 ja 6 momentissa, 7—11 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa, sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Työvoimatoimikunnan tai työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

4 §

Oikeus työttömyyspäivärahaan

Työttömyysturvan saajan on säilyttääkseen oikeutensa työttömyysturvaan ilmoittauduttava työvoimatoimistolle sen määräämällä tavalla.

5 §

Työttömyyspäivärahaoikeuden rajoitukset

Henkilö ei ole 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla työmarkkinoiden käytettävissä, jos hän itse asettaa sellaisia rajoituksia, jotka estävät tarjotun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen osallistumisen. Henkilölle on varattava kohtuullinen aika lastenhoidon, kulkemisen ja

muiden vastaavien mahdollisten esteiden poistamiseen.

Henkilön katsotaan työllistyvän 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettulla tavalla omassa, puolisonsa tai vanhempiensa yrityksessä, jos hänen työmääränsä yrityksessä tai omassa työssä on niin suuri, että se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle. Yrityksenä pidetään myös maatalousyritystä.

Edellä 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuksi päätoimiseksi opiskeluksi katsotaan opiskelu silloin, kun se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle. Päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan myöskään opiskelun loma-aikana.

7 a §

Pätevä syy työn vastaanottamisesta kieltäytymiseen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua työtä silloin, kun työstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava työttömyyspäiväraha työmatka- ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle maksettava työttömyyspäiväraha.

Italukiossa tai päivälukion iltalinjalla tahi ammatillisen oppilaitoksen iltakurssilla opiskelevalla henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä muusta kuin päivätyöstä, jos sen vastaanottaminen aiheuttaisi opiskelun keskeyttämisen.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä ottamasta vastaan työtä työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, jos sitä hänen kielitaitonsa huomioon ottaen on pidettävä kohtuuttomana.

Henkilö voi kieltäytyä tarjotusta työstä työttömyyspäiväraha-oikeutta menettämättä myös muusta kuin edellä 1—3 momentissa tarkoitetuista syistä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

9 a §

Pätevä syy työstä eroamiseen

Henkilöllä on pätevä syy erota työstä työso-
pimuslain (320/70) 43 §:n 3 momentissa tar-
koitetuissa tapauksissa.

Jos henkilö on ottanut vastaan sellaista työ-
tä, jota ei voida pitää hänen ammattitaitonsa
huomioon ottaen hänelle sopivana, hänellä on
pätevä syy erota sanotusta työstä sinä aikana,
jona hän olisi ollut oikeutettu päiväraha-oikeut-
taan menettämättä kieltäytymään ottamasta
vastaan sanottua työtä.

Henkilöllä on oikeus erota työstä päiväraha-
oikeuttaan menettämättä myös muusta kuin
edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta syystä,
jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

10 §

Työssäkäyntialue

Edellä 7 §:n 4 ja 5 momentin soveltaminen
edellyttää, että työssäkäyntialueen ulkopuolella
olevaan työpaikkaan ei ole sopivaa työvoimaa
saatavissa siltä työssäkäyntialueelta, jolla
avoin työpaikka sijaitsee.

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun
julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, va-

kuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työttömyys-
kassa sekä työvoimapoliittisesta aikuiskoulu-
tuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitettu
koulutuspalvelujen tuottaja ovat velvolliset
pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työ-
voimatoimikunnalle, sosiaalivakuutustoimi-
kunnalle, työttömyyskassalle ja työttömyys-
turva-asiamiehelle sekä tässä laissa tarkoitetuil-
le muutoksenhakuviranomaisille maksutta
työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäi-
väraha-oikeuden ratkaisemisessa tai työvoima-
poliittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa lais-
sa tarkoitettujen opintososiaalisten etuuksien
myöntämisessä ja maksamisessa tarvittavia tie-
toja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta
häntä itseään koskevat tiedot, jollei yleisten
asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51)
säännöksistä muuta johdu.

47 §

Asetuksenantovaltuutus

Asetuksella säädetään:

1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua ammatti-
taidon edellyttämästä työkokemuksesta;

2) 7 §:n 5 momentissa tarkoitetuista sopivan
asunnon kohtuullisista ehdoista;

3) 7 §:n 5 momentissa tarkoitettua paina-
vasta henkilökohtaisesta syystä;

4) 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopivan
työvoiman saatavissa olon selvittämisestä; sekä

5) 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua työ-
markkinoilla olosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1991.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Mauri Miettinen*

L a k i

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 29 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti ja 29 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (98/90), sekä
lisätään 4 §:ään uusi 2 momentti, 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1987 ja 20 päivänä tammikuuta 1989 annetuilla laeilla (226/87 ja 69/89) sekä mainitulla 9 päivänä helmikuuta 1990 annetulla lailla, uusi 5 ja 6 momentti, 2 lukuun uusi 7 a ja 9 a § ja 47 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti siirtyy 2 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Toimeenpanoelimet

Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolliittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3, 8 ja 10 kohdassa sekä 2 momentissa, 7—11 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa, sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Työvoimatoimikunnan tai työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolliittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3, 8 ja 10 kohdassa sekä 2, 5 ja 6 momentissa, 7—11 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa, sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Työvoimatoimikunnan tai työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

4 §

Oikeus työttömyyspäivärahaan

Työttömyysturvan saajan on säilyttääkseen oikeutensa työttömyysturvaan ilmoittauduttava työvoimatoimistolle sen määrämällä tavalla.

5 §

Työttömyyspäivärahaoikeuden rajoitukset

Henkilö ei ole 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla työmarkkinoiden käytettävissä.

Henkilö ei ole 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla työmarkkinoiden käytettävissä.

Voimassa oleva laki

sä, jos hän itse asettaa sellaisia rajoituksia, jotka estävät tarjotun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen osallistumisen.

Ehdotus

sä, jos hän itse asettaa sellaisia rajoituksia, jotka estävät tarjotun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen osallistumisen. *Henkilölle on varattava kohtuullinen aika lastenhoidon, kulkemisen ja muiden vastaavien mahdollisten esteiden poistamiseen.*

Henkilön katsotaan työllistyvän 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetulla tavalla omassa, puolisonsa tai vanhempiensa yrityksessä, jos hänen työmääränsä yrityksessä tai omassa työssä on niin suuri, että se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle. Yrityksenä pidetään myös maatalousyritystä.

Edellä 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuksi päätoimiseksi opiskeluksi katsotaan opiskelu silloin, kun se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle. Päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan myöskään opiskelun loma-aikana.

7 a §

*Pätevä syy työn vastaanottamisesta
kieltäytymiseen*

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua työtä silloin, kun työstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava työttömyyspäiväraha työmatka- ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle maksettava työttömyyspäiväraha.

Ilta- tai päivälukion iltalinjalla tai ammatillisen oppilaitoksen iltakurssilla opiskelevalla henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä muusta kuin päivätyöstä, jos sen vastaanottaminen aiheuttaisi opiskelun keskeyttämisen.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä ottamasta vastaan työtä työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, jos sitä hänen kielitaitonsa huomioon ottaen on pidettävä kohtuuttomana.

Henkilö voi kieltäytyä tarjotusta työstä työttömyyspäiväraha-oikeutta menettämättä myös muusta kuin edellä 1—3 momentissa tarkoitetuista syistä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 a §

Pätevä syy työstä eroamiseen

*Henkilöllä on pätevä syy erota työstä työso-
pimuslain (320/70) 43 §:n 3 momentissa tar-
koitetuissa tapauksissa.*

*Jos henkilö on ottanut vastaan sellaista työ-
tä, jota ei voida pitää hänen ammattitaitonsa
huomioon ottaen hänelle sopivana, hänellä on
pätevä syy erota sanotusta työstä sinä aikana,
jona hän olisi ollut oikeutettu päiväraha-oikeut-
taan menettämättä kieltäytymään ottamasta
vastaan sanottua työtä.*

*Henkilöllä on oikeus erota työstä päiväraha-
oikeuttaan menettämättä myös muusta kuin
edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta syystä,
jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.*

10 §

Työssäkäyntialue

Edellä 7 §:n 4 ja 5 momentin soveltaminen edellyttää, että työssäkäyntialueen ulkopuolella olevaan työpaikkaan ei ole sopivaa työvoimaa saatavissa siltä työssäkäyntialueelta, jolla avoin työpaikka sijaitsee. *Henkilön ei voida myöskään edellyttää ottavan vastaan työssä-
käyntialueensa ulkopuolelta työtä, jos sitä hän-
nen kielitaitonsa huomioon ottaen on pidettävä
kohtuuttomana.*

Edellä 7 §:n 4 ja 5 momentin soveltaminen edellyttää, että työssäkäyntialueen ulkopuolella olevaan työpaikkaan ei ole sopivaa työvoimaa saatavissa siltä työssäkäyntialueelta, jolla avoin työpaikka sijaitsee.

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö sekä työttömyyskassa ovat velvolliset pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työvoimatoimikunnalle, sosiaalivakuutustoimikunnalle, työttömyyskassalle ja työttömyysturva-asiamiehelle sekä tässä laissa tarkoitetuille muutoksenhaku-
viranomaisille maksutta työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäiväraha-oikeuden ratkaisemisessa tarvittavia tietoja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta häntä itseään koskevat tiedot, jollei yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksistä muuta johdu.

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työttömyyskassa sekä työvoimapolitiitisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/90) tarkoitettu koulutuspalvelujen tuottaja ovat velvolliset pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työvoimatoimikunnalle, sosiaalivakuutustoimikunnalle, työttömyyskassalle ja työttömyysturva-asiamiehelle sekä tässä laissa tarkoitetuille muutoksenhaku-
viranomaisille maksutta työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäiväraha-oikeuden ratkaisemisessa tai työvoimapolitiitisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettujen opintososiaalisten etuuksien myöntämisessä ja maksamisessa tarvittavia tietoja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

häntä itseään koskevat tiedot, jollei yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksistä muuta johdu.

47 §

Asetuksenantovaltuutus

47 §

Asetuksenantovaltuutus

Asetuksella säädetään:

- 1) 7 §:n 2 momentissa tarkoitetusta ammattitaidon edellyttämästä työkokemuksesta;
- 2) 7 §:n 5 momentissa tarkoitetuista sopivan asunnon kohtuullisista ehdoista;
- 3) 7 §:n 5 momentissa tarkoitetusta painavasta henkilökohtaisesta syystä;
- 4) 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta sopivan työvoiman saatavissa olon selvittämisestä; sekä
- 5) 13 §:n 2 momentissa tarkoitetusta työmarkkinoilla olost.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.